

แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน บ้านเล้าหมู หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

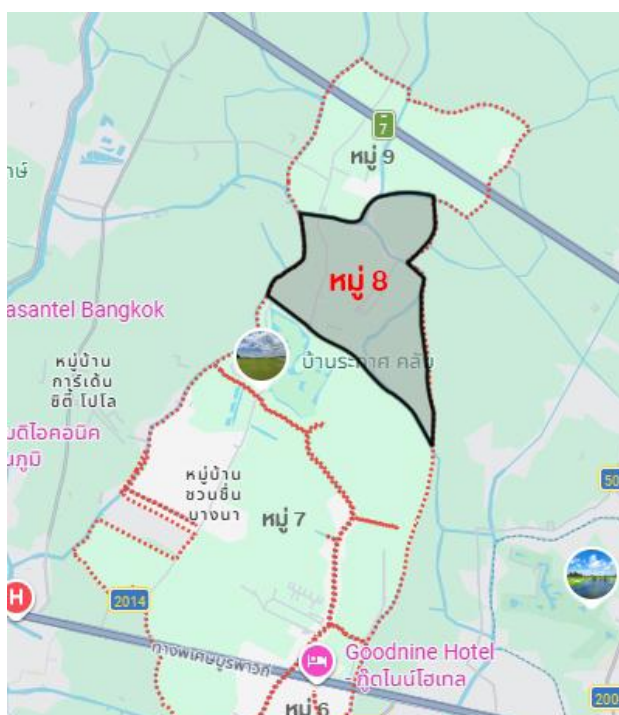
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๑. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

๑.๑ ประวัติชุมชน

ในอดีตบ้านเล้าหมู หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ นิยมเลี้ยงหมูบริเวณริมคลอง จึงเรียกคลองบริเวณดังกล่าวว่าคลองเล้าหมูบน และคลองเล้าหมูล่าง และเรียกบริเวณดังกล่าวว่า “บ้านเล้าหมู” ซึ่งการเลี้ยงหมูดังกล่าวจะมีพ่อค้าเข้ามารับซื้อถึงในพื้นที่ แต่ต่อมาเมื่อไม่มีพ่อค้าเข้ามารับซื้อหมูในพื้นที่ทำให้เกษตรกรขาดทุน จึงเลิกเลี้ยงหมูไปโดยปริยาย และปรับเปลี่ยนมาเป็นการทำนาและเลี้ยงปลานิล - กุ้งขาว เป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔ ซึ่งมีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนายทุนเข้ามากว้านซื้อที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านระกาศ และตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนมาก และในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ พื้นที่ดินดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นนิคมอุตสาหกรรมอารยะ ปัจจุบันเกษตรกรหลายหลังคาเรือนต้องย้ายที่อยู่อาศัยไปยังพื้นที่ที่นิคมอุตสาหกรรมจัดไว้ให้ บริเวณหมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านระกาศ แต่ยังคงใช้พื้นที่ดังกล่าวในการทำกรเกษตรกรรม ทั้งการทำนาและเลี้ยงสัตว์น้ำ จนกว่านิคมอุตสาหกรรมจะขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมในหมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จะลดลงอย่างมากในอนาคต

๑.๒ แผนที่หมู่บ้าน

๑.๓ พื้นที่ทั้งหมด ๒,๐๙๓ ไร่ หรือ ๓.๓๕ ตารางกิโลเมตร

๑.๔ อาณาเขต

บ้านเล้าหมู หมู่ที่ ๘ ตั้งอยู่ในตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากอำเภอบางบ่อ ไปทางทิศเหนือ ประมาณ ๑๔ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสมุทรปราการ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ๔๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ หมู่ที่ ๙ และ ๑๐ ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศใต้	ติดต่อกับ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ หมู่ที่ ๘ ตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๕ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองหลายสายในพื้นที่ของหมู่บ้าน ได้แก่ คลองเล้าหมูบน คลองเล้าหมูล่าง คลองไชนก คลองหลุมโพรง คลองบางกง และคลองตาโฮ จึงมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก ทำสวน ทำนา เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง เป็นต้น เหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๑.๖ ลักษณะภูมิอากาศ

อากาศเย็นไม่ร้อนจัด ในฤดูร้อนมีความชื้นในอากาศสูง เนื่องจากอิทธิพลของลมทะเลและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝนมีฝนตกมาก ฤดูหนาวไม่หนาวจนเกินไป อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๓๒.๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๔ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๕ องศาเซลเซียส

๑.๗ จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น ๕๙๔ คน แยกเป็น ชาย ๒๙๔ คน หญิง ๒๘๗ คน

๑.๘ จำนวนครัวเรือน ๑๘๔ ครัวเรือน

๑.๙ การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักของครัวเรือน)

(๑) อาชีพ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	จำนวน ๒๒ คน
(๒) อาชีพ เกษตรกรเพาะปลูกข้าว	จำนวน ๒๒ คน
(๓) อาชีพ รับราชการ พนักงานราชการ	จำนวน ๓๕ คน
(๔) อาชีพ รับจ้างนอกภาคการเกษตร	จำนวน ๓๒๗ คน

๑.๑๐ หมู่บ้าน มีรายได้ ๓๒,๓๑๑,๐๐๐ บาท/ปี รายจ่าย ๒๒,๖๑๗,๗๐๐ บาท/ปี
มีหนี้สิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๑๑ จำนวนกลุ่มกิจกรรม / อาชีพ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

- (๑) กลุ่มพัฒนาประมงชุมชน หมู่ ๘ บ้านระกาศ
- (๒) วิสาหกิจชุมชนกระเปาะผ้าจันทนา

๑.๑๒ กองทุนในหมู่บ้าน มีจำนวน ๑ กองทุน ดังนี้

- (๑) ชื่อกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านระกาศ

๑.๑๓ ข้อมูลคมนาคม/สาธารณูปโภค

- (๑) การเดินทางเข้าหมู่บ้าน

จากที่ว่าการอำเภอบางบ่อ มุ่งหน้าทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามถนนหมายเลข ๓๑๑๗ ไปยังถนนเทพรัตน กลับรถไปใช้ทางคูขนานถนนเทพรัตน (ถนนบางนา - ตราด) เลี้ยวซ้ายไปทางถนนรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนทางเข้าวัดค้อลาด

(๒) สาธารณูปโภค

- การคมนาคม :

- ถนนคลองราชย์ ๖๐ ปี (สายเลียบบคลองเจ้าหนู)
- ถนนชอบ รพ.สต. หมู่ที่ ๘
- ถนนโยธาธิการสมุทรปราการ สายแยกรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เข้าวัดคลองลาด (เฉพาะช่วงที่ตัดผ่านพื้นที่ ต.บ้านระกาศ) ถนนบ้านระกาศ - คลองสวน (เลียบบคลอง)
- ถนนซอยเฉลิมพระเกียรติ

- การไฟฟ้า : มีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน โดยใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวง

- การประปา : มีน้ำประปาใช้ของการประปานครหลวง ร้อยละ ๙๗

- โทรศัพท์ : ประชาชนส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

(๓) แหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองเจ้าหนูบน คลองเจ้าหนูล่าง คลองไชนก คลองหลุมโพรง คลองบางกง และคลองตาโฮ
- อำเภอบางบ่อมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๒๓๕.๒๐ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณฝนรายเดือนสูงสุดในเดือนตุลาคม เท่ากับ ๒๕๔.๑๕ มิลลิเมตร และน้ำฝนรายเดือนต่ำสุดในเดือนธันวาคม เท่ากับ ๐.๐๑ มิลลิเมตร (ที่มาข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบางบ่อ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๒.๑ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๑ ของครัวเรือนทั้งหมด

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ทั้งหมด ๗๘๐ ไร่ แบ่งเป็น

- (๑) ที่นา ๓๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๑ ของพื้นที่ทั้งหมด
- (๒) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น (มะม่วง) ๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๘ ของพื้นที่ทั้งหมด
- (๓) พืชผัก (ตะไคร้) ๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๘ ของพื้นที่ทั้งหมด
- (๔) ปาล์มนิล - กุ้งขาว ๔๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๘ ของพื้นที่ทั้งหมด
- (๕) ปลาเบญจพรรณ ๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ของพื้นที่ทั้งหมด

๒.๓ ลักษณะดิน : ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp) ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบ่อ , พ.ศ. ๒๕๖๘

ลักษณะเด่น : เนื้อดินเป็นดินเหนียวดินบนมีสีเทาหรือเทาแกดินล่างมีสีเทาจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดงพบตามทีราบลุ่มภาคกลางเป็นส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังลึก ๒๐-๕๐ เซนติเมตรดินที่ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลจะพบสารจาโรไซด์สีเหลืองฝางในระดับความลึกเป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลวความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๔.๕ - ๕.๕ เนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่มเนื้อดินเป็นดินเหนียวการระบายน้ำเลวในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดินระหว่าง ๔-๖ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนาในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่พืชผักหรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้งสำหรับในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำชลประทานเข้าถึงหรือแหล่งน้ำธรรมชาติถ้าใช้ปลูกไม้ยืนต้นไม้ผลหรือปลูกพืชไร่และพืชผักตลอดทั้งปีจะต้องทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

ปัญหา : ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒.๔ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร คลองเจ้าหนูบน คลองเจ้าหนูล่าง คลองไชนก คลองหลุมโพรง คลองบางกง และ คลองตาโฮ

๒.๕ สินค้าเกษตรที่สำคัญของหมู่บ้าน

- (๑) ปลายินิล – กุ้งขาว เกษตรกร ๒๒ ราย พื้นที่เลี้ยง ๔๓๒ ไร่ ผลผลิต ๓๖๓,๖๐๐ กิโลกรัม/ปี
- (๒) ข้าวนาปี เกษตรกร ๒๒ ราย พื้นที่ปลูก ๓๓๐ ไร่ ผลผลิต ๘๕๐ กิโลกรัม/ไร่/ฤดู
- (๓) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น (มะม่วง) เกษตรกร ๓ ราย พื้นที่ปลูก ๓ ไร่ ผลผลิต ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี
- (๔) ปลาเบญจพรรณ เกษตรกร ๑ ราย พื้นที่ปลูก ๕ ไร่ ผลผลิต ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี

๒.๖ สินค้าเกษตรของหมู่บ้านที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

- (๑) ปลายินิล ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน ๒ ราย

๒.๗ แหล่งตลาดรองรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ คือ ได้แก่

- (๑) สินค้าปลายินิล มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตที่บ่อ (ส่วนใหญ่ขายปลาเป็น/ปลาอ็อค)
- (๒) สินค้ากุ้งกับร้านแพรับซื้อกุ้งในพื้นที่อำเภอบางบ่อ
- (๓) สินค้าแปรรูปจากปลายินิล ได้แก่ ปลายินิลแดดเดียว น้ำพริกปลายินิล จำนวนในชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งทำตามคำสั่งซื้อเท่านั้น

๒.๘ จำนวนกลุ่มเกษตรกร มีจำนวน ๑ กลุ่ม คือ กลุ่มพัฒนาประมงชุมชน หมู่ ๘ บ้านระกา

๒.๙ อาสาสมัครเกษตรของหมู่บ้าน ทั้งหมด ๕ ราย แบ่งเป็น

- ด้านเกษตรหมู่บ้าน จำนวน ๕ ราย ได้แก่

- (๑) นายสมพล แสงทอง
- (๒) นายประสัท ปิวประไพ
- (๓) นางณภัสสรณ์ ภู่อำ
- (๔) นายศิรา นุชประมูล
- (๕) นายธวัชชัย จันทรีใจงาม

๒.๑๐ แผนงานโครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)		แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐		
๑	การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้เพาะปลูกข้าว	-	-	-	สำนักงานเกษตรอำเภอ บางบ่อ
๒	โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน ในพื้นที่ดินปัญหา : ส่งเสริมการ เพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว (ปูนมาร์ล) : ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (ปูนโดโลไมท์)	-	กรมพัฒนาที่ดิน จัดสรรตาม เป้าหมาย	กรมพัฒนาที่ดิน	สถานีพัฒนาที่ดิน สมุทรปราการ
๓	โครงการชุมชนประมงท้องถิ่น		๑๐๐,๐๐๐	กรมประมง	สำนักงานประมงจังหวัด สมุทรปราการ และ สำนักงานประมงอำเภอ บางบ่อ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

๑.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้าน

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	พัฒนาชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วน	-
โครงสร้าง (Structure)	- มีไฟฟ้าและน้ำประปา ทุกครัวเรือน - การคมนาคมสะดวกและทั่วถึง - มีน้ำแหล่งธรรมชาติหลายเส้นทาง	พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่าในเขตนิคมอุตสาหกรรมอริยะ ทำให้ในอนาคตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะไม่สามารถเลี้ยงปลานิล ซึ่งเป็นวัสดุหลักในการแปรรูปได้
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	- มีคณะกรรมการหมู่บ้านบริหารจัดการและสร้างความร่วมมือในชุมชน - การประสานงาน แจ้งข่าวสาร โดยโทรศัพท์ และสื่อโซเชียลมีเดีย	ไม่มีระบบปฏิบัติงานที่ชัดเจน
บุคลากร (Staff)	ชาวบ้านมีความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านต่างๆ มีกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และไม่มีทายาทที่มีความสนใจด้านการเกษตร
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	- มีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ การแปรรูปสินค้าผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย - ทักษะการประยุกต์และพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลาย	- ขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าประเภทต่าง เช่น มาตรฐาน อย. OTOP เป็นต้น - ขาดทักษะความรู้เกี่ยวกับการตลาด เพื่อจำหน่ายสินค้าทางเกษตรถึงผู้บริโภคโดยตรง
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	- มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ให้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ - รวมตัวช่วยกันผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อ	- ไม่มีการขยายตลาดเพิ่มเติมให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าแปรรูปเฉพาะในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง - ยังไม่มีการจัดการเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ เคียงคู่ธรรมชาติ	-

๑.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมภายนอกหมู่บ้าน

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Political)	หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน งบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ภายใน หมู่บ้าน	การเมืองในประเทศมีความไม่แน่นอน นโยบายของภาครัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหา สินค้าเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนการเกษตรสูง ได้ในระยะยาว
เศรษฐกิจ (Economic)	สินค้าแปรรูปที่สามารถเก็บไว้ได้นานเป็น ที่ต้องการของตลาด	- ราคาสินค้าปลานิลตกต่ำ - ราคาต้นทุนการผลิตสูง - ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก จากสถานการณ์สงครามอิหร่าน - อิสราเอล สหรัฐอเมริกา - ผลกระทบจากปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา ทำให้ปิดด่านชายแดน
สังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural)	- ผู้บริโภคในประเทศมีค่านิยมในการรักษา สุขภาพเพิ่มขึ้น - การเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างรวดเร็ว (Social Disruption) ทำให้เกิดการตื่นตัวสู่ สังคมแห่งการปรับเปลี่ยนและเรียนรู้	-
เทคโนโลยี (Technological)	เทคโนโลยีต่างๆ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ผ่านโซเชียลมีเดีย สามารถเรียนรู้ ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่าน Smart Phone	ราคาเทคโนโลยีส่วนใหญ่มีราคาสูง
สิ่งแวดล้อม (Environment)	- นิคมอุตสาหกรรมอารยะมาเปิดในพื้นที่ ทำให้สามารถจัดเก็บภาษีรายได้ เพื่อมา พัฒนาตำบล/ชุมชนได้มากขึ้น	- นิคมอุตสาหกรรมอารยะมาเปิดในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรเช่าพื้นที่ เกษตรกรรมกับนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว - ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change)
กฎหมาย (Law/Legal)	นโยบายภาครัฐไม่ให้มีการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม ทำให้ไม่มีมลพิษจาก PM ๒.๕	- นโยบายภาครัฐไม่ให้มีการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการ ไถ่ปรับพื้นที่เกษตรกรรมสูงขึ้น เพราะต้องใช้ เครื่องจักรขนาดใหญ่ขึ้น - ไม่มีการควบคุมกฎหมายการเช่าที่ดินทาง การเกษตรอย่างจริงจัง บางแห่งราคาเช่า ที่ดินสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด - ผังเมืองมีการเปลี่ยนแปลงเป็นนิคม อุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง

๒. การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาของหมู่บ้าน

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรภายในหมู่บ้าน (สินค้าแปรรูปจากปลานิล เช่น น้ำพริกปลานิล ปลานิลแดดเดียว)

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	มุ่งแปรรูปสินค้าประมง (จากปลานิล) ให้มีความหลากหลาย และได้รับมาตรฐาน	-
โครงสร้าง (Structure)	- มีน้ำแหล่งธรรมชาติเพียงพอต่อการประมง - มีผลผลิตปลานิลในพื้นที่จำนวนมาก	พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอริยะ ทำให้ในอนาคตกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะไม่สามารถเลี้ยงปลานิล ซึ่งเป็นวัสดุหลักในการแปรรูปได้
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	ใช้กลไกการบริหารจัดการกลุ่มในลักษณะเครือข่าย	ไม่มีระบบปฏิบัติงานที่ชัดเจน
บุคลากร (Staff)	เกษตรกร/สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความสนใจ ใฝ่หาความรู้ใหม่ มาเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และไม่มีทายาทที่มีความสนใจด้านการทำประมงและแปรรูปผลิตภัณฑ์
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	- มีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ การแปรรูปสินค้าผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย - ทักษะการประยุกต์และพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลาย	- ขาดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าประเภทต่าง เช่น มาตรฐาน ออ. OTOP เป็นต้น - ขาดทักษะความรู้เกี่ยวกับการตลาด เพื่อจำหน่ายสินค้าทางเกษตรถึงผู้บริโภคโดยตรง - ขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งการทำบัญชีต้นทุนการผลิต
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	- มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ให้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ - รวมตัวช่วยกันผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อ	- ไม่มีการขยายตลาดเพิ่มเติมให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าแปรรูปเฉพาะในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง - ยังไม่มีการจัดการเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป ให้เป็นที่ต้องการของตลาด	-

๒.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรภายนอกหมู่บ้าน (สินค้าแปรรูปจากปลานิล เช่น น้ำพริกปลานิล ปลานิลแดดเดียว)

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Political)	หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้าน	การเมืองในประเทศมีความไม่แน่นอน นโยบายของภาครัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนการเกษตรสูงได้ในระยะยาว

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
เศรษฐกิจ (Economic)	สินค้าแปรรูปที่สามารถเก็บไว้ได้นานเป็น ที่ต้องการของตลาด	- ราคาสินค้าปลานิลตกต่ำ - ราคาต้นทุนการผลิตสูง - ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก - จากสถานการณ์สงครามอิหร่าน - อิสราเอล สหรัฐอเมริกา - ผลกระทบจากปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา ทำให้ปิดด่านชายแดน
สังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural)	ผู้บริโภคในประเทศมีค่านิยมในการรักษา สุขภาพเพิ่มขึ้น	ผู้บริโภคที่นิยมบริโภคปลานิลบางส่วน ลดลง เช่น ชาวกัมพูชาถูกกดดันให้กลับ ประเทศ จากปัญหาความขัดแย้งที่ชายแดน
เทคโนโลยี (Technological)	เทคโนโลยีต่างๆ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ผ่านโซเชียลมีเดีย สามารถเรียนรู้ ได้ทุกที่ตลอดเวลาผ่าน Smart Phone	ราคาเทคโนโลยีที่เป็นที่ต้องการของกลุ่มยัง มีราคาสูง เช่น เครื่องอบลมร้อนขนาดใหญ่ โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น
สิ่งแวดล้อม (Environment)	นิคมอุตสาหกรรมอารยะมาเปิดในพื้นที่ ทำให้มีโอกาสที่จะขยายตลาดเพิ่มขึ้น	- มีนิคมอุตสาหกรรมอารยะมาเปิด ในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรเช่าพื้นที่ เกษตรกรรมกับนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว - ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ทำให้ปลานิลที่เป็น วัสดุดิบหลัก ตายจากภาวะน้ำที่ เปลี่ยนแปลงอุณหภูมิอย่างรวดเร็วได้
กฎหมาย (Law/Legal)	นโยบายภาครัฐไม่ให้มีการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม ทำให้ไม่มีมลพิษจาก PM ๒.๕	- นโยบายภาครัฐไม่ให้มีการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการไถ ปรับพื้นที่เกษตรกรรมสูงขึ้น เพราะต้องใช้ เครื่องจักรขนาดใหญ่ขึ้น - ไม่มีการควบคุมกฎหมายการเช่าที่ดินทาง การเกษตรอย่างจริงจัง บางแห่งราคาเช่า ที่ดินสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด - ผังเมืองมีการเปลี่ยนแปลงเป็นนิคม อุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง

๒.๓ การวิเคราะห์ปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๒.๓.๑ ปัญหาราคาสินค้าปลานิลตกต่ำ

สาเหตุ

๑. ต้นทุนการผลิตสูง เช่น อาหารปลาสำเร็จรูปราคาสูง น้ำมันและไฟฟ้ามีการปรับราคาสูงขึ้น
๒. ผลกระทบจากปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา ทำให้ปิดด่านชายแดน อีกทั้งผู้บริโภคชาวกัมพูชาที่นิยมรับประทานปลานิล เดินทางกลับประเทศจำนวนมาก ทำให้ปริมาณผลผลิตล้นตลาด
๓. กลุ่มพัฒนาประมงฯ มีการแปรรูปสินค้าจากปลานิล แต่สินค้ายังไม่มี ความหลากหลายและบรรจุผลิตภัณฑ์ไม่สามารถดึงดูดผู้บริโภคได้

แนวทางการแก้ไข

๑. อบรมเชิงปฏิบัติการยกระดับพัฒนาสินค้าแปรรูปจากปลานิลให้ได้มาตรฐานสร้างมูลค่าเพิ่ม
๒. ศึกษาดูงานการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่/วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าประมงคุณภาพได้มาตรฐาน

๒.๓.๒ สินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักเฉพาะในชุมชน ตลาดจำหน่ายสินค้าอยู่ในวงจำกัด

สาเหตุ

๑. กลุ่มยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ
๒. สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีแรงงานที่จะนำสินค้าไปจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ

แนวทางการแก้ไข

๑. อบรมเชิงปฏิบัติการการทำตลาดออนไลน์

๒.๔ สรุปความต้องการการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

หมู่ที่ ๘ บ้านเล้าหมู ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ที่	ความต้องการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาให้การสนับสนุน	
		หน่วยงานสังกัด กษ	หน่วยงานภาคีเครือข่าย
ด้านการแปรรูป			
๑	การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากปลานิลให้มีความหลากหลายและมีมาตรฐาน	- สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานประมงจังหวัด	- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
๒	การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลานิล	- สำนักงานประมงจังหวัด - องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านระกาศ	- สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
ด้านการตลาด			
๑	ต้องการขยายตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลานิลให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น	- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด - สำนักงานประมงจังหวัด - สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	- สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านระกาศ
ด้านการผลิต			
๑	ขอให้มีการควบคุมราคาสินค้าที่เป็นต้นทุนการผลิตปลานิล เช่น รำอาหารสัตว์ น้ำมัน เป็นต้น	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง	- กระทรวงพาณิชย์ - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

ส่วนที่ ๓

แผนงาน/โครงการด้านการเกษตรตามความต้องการของหมู่บ้าน (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย/ ระยะเวลาดำเนินการ	รายละเอียด/วิธีดำเนินการ	วิธีการดำเนินการ (ระบุ ✓)			หมายเหตุ (หน่วยดำเนินงาน)
					ทำเอง	ทำร่วม	หน่วยงานอื่นทำให้	
๑	โครงการยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากปลานิลให้ได้มาตรฐานสร้างมูลค่าเพิ่ม	๒๒๙,๖๐๐	กลุ่มเป้าหมาย ๒๐ คน จำนวน ๒ วัน	ดำเนินการกิจกรรมเพื่อยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากปลานิลให้ได้มาตรฐานสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จำนวน ๒๐ ราย ดังนี้ ๑) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปประมงให้เป็นที่ต้องการของตลาดและได้รับมาตรฐานโดยวิทยากรภาคเอกชน ๒) การอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดออนไลน์โดยวิทยากรภาคเอกชน ๓) การศึกษาดูงานการบริหารจัดการกลุ่มแปรรูปสินค้าประมงคุณภาพได้มาตรฐาน โดยวิทยากรภาคเอกชน		✓		สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ

ส่วนที่ ๔

โครงการแบบย่อ (Project idea) ด้านการเกษตรที่สำคัญของหมู่บ้าน

๑. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและส่งเสริมการรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้รับมาตรฐาน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	การยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากปลานิลให้ได้มาตรฐานสร้างมูลค่าเพิ่ม
๒. หลักการและเหตุผล	ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงปลานิลในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ประสบปัญหา ราคาปลานิลตกต่ำ และไม่มีพ่อค้ารับซื้อสินค้าปลานิล ทำให้เกิดภาวะสินค้าล้นตลาด เกษตรกรต้องแบกรับต้นทุนการผลิตสูงขึ้น อีกทั้งยังไม่สามารถจำหน่ายเพื่อระบายสินค้า ปลานิลได้ด้วย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากหลายสาเหตุปัจจัย เช่น การปิดด่านชายแดน ไทย – กัมพูชา สงครามอิหร่าน สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ การลดการบริโภคเพื่อประหยัด ค่าใช้จ่าย เป็นต้น ซึ่งในปี ๒๕๖๘ ราคาขายปลานิลเฉลี่ย ๔๐ บาทต่อกิโลกรัม แต่ในปี ๒๕๖๙ ราคาขายปลานิลเฉลี่ยต่ำกว่า ๒๐ บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ปัญหา ราคาปลานิลตกต่ำแล้ว เกษตรกรหมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านระกาศ ยังต้องเตรียมตัวรับสถานการณ์ เกี่ยวกับการขอคืนที่ดินทำกินของนิคมอุตสาหกรรมอารยะ ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มพัฒนาประมงชุมชน หมู่ ๘ บ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัด สมุทรปราการ เมื่อปี ๒๕๖๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลานิล ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีความหลากหลายเป็นที่ต้องการของตลาด จังหวัดสมุทรปราการมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิล จำนวน ๒,๘๕๐ ราย พื้นที่ เลี้ยง จำนวน ๔๙,๘๙๒ ไร่ ผลผลิตต่อปีประมาณ ๓๔,๓๗๓ ตัน โดยหมู่ที่ ๘ ตำบล บ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ มีเกษตรกรเลี้ยงปลานิล ๒๒ ราย พื้นที่เลี้ยง ๔๓๒ ไร่ ผลผลิต ๓๖๓ ตัน/ปี และในปี ๒๕๖๙ ยังมีปลานิลได้อายุจับ จำหน่ายตกค้างอยู่ในบ่อจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างช่องทางการจำหน่ายปลานิล และพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปปลานิลให้มีมูลค่าเพิ่ม และเป็นที่ต้องการของตลาด ตอบโจทย์ปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัวจากปัญหาต่างๆ กลุ่มพัฒนาประมงชุมชน หมู่ ๘ บ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จึงมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แปรรูปจากปลานิลให้เป็นมีความหลากหลายที่ความต้องการของตลาด และได้รับมาตรฐานด้าน อาหาร เพื่อสามารถจำหน่ายในวงกว้างมากขึ้น รวมทั้งต้องการความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็ง และวิธีการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ต่างๆ เช่น TikTok Shopee Lazada เป็นต้น
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าประมงให้คุณภาพได้รับมาตรฐาน และมีความหลากหลายเป็นที่ต้องการของตลาด ๒) เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง และยั่งยืนต่อไป ๓) เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการตลาดออนไลน์อย่างง่าย

หัวข้อ	รายละเอียด
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนผู้ได้รับการอบรมพัฒนาระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปประมาณจำนวน ๒๐ ราย ๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ มีทัศนคติและแนวคิดในการเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๐ ๓. เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปประมาณที่เป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มขึ้น ๒ ผลิตภัณฑ์
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิล กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP ที่สนใจการแปรรูปสินค้าประมาณ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
๖. กิจกรรมหลัก	การยกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปจากปลานิลให้ได้มาตรฐานสร้างมูลค่าเพิ่ม
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วม ดำเนินการ	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปประมาณให้เป็นที่ต้องการของตลาดและได้รับมาตรฐาน โดยวิทยากรภาคเอกชน ประกอบด้วย - หลักสูตรการพัฒนาสินค้าแปรรูปประมาณ - หลักสูตรการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ - หลักสูตรการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้ได้รับมาตรฐาน ๗๘,๒๐๐ บาท กลุ่มเป้าหมาย ๒๐ คน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด / สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานประมงจังหวัด - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วม ดำเนินการ	การอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดออนไลน์ โดยวิทยากรภาคเอกชน ๖๘,๗๐๐ บาท กลุ่มเป้าหมาย ๒๐ คน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด - สำนักงานประมงจังหวัด
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วม ดำเนินการ	การศึกษาดูงานการบริหารจัดการกลุ่มแปรรูปสินค้าประมาณคุณภาพได้มาตรฐาน โดยวิทยากรภาคเอกชน ๘๒,๗๐๐ บาท กลุ่มเป้าหมาย ๒๐ คน - สำนักงานประมงจังหวัด - สำนักงานประมงอำเภอ
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๗๐ – ธันวาคม ๒๕๗๑

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๒๒๙,๖๐๐ บาท งบพัฒนาจังหวัด
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปประมงที่เป็นที่ต้องการของตลาดและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีช่องทางในการระบายสินค้าประมง และสามารถสร้างร้านจำหน่ายในระบบตลาดออนไลน์ ๓) ผลิตภัณฑ์แปรรูปประมงสามารถผลักดันเข้าสู่กระบวนการขอรับมาตรฐานสินค้า
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปประมงที่เป็นที่ต้องการของตลาด ๒) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีการจำหน่ายในระบบตลาดออนไลน์ได้มากขึ้น ๓) ประชาชนผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากบริโภคผลิตภัณฑ์แปรรูปประมงที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความหลากหลาย